

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovoljjo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Ljubljanske mestne volitve.

Prihodnje dni, 24. in 27. t. m. bomo imeli v glavnem našem mestu Ljubljani dopolnilne volitve v mestni zbor. Letos imamo voliti v tretjem razredu dva, v prvem štiri ude občinskega svetovilstva. Slovenska narodna stranka je več let križem roke držala in nedelavno gledala, kako so nemškutarji sami gospodovali in gospodarili v prvem mestu slovenske dežele, kakor se jim je poljubilo, brez vsacega našega ugovora, kakor da bi nas in naroda našega niti ne bilo tu. Izpoznavši pak, da je taka pasivnost, ki roke križem deva in prepušča sovražniku vse polje, da se giblje, kakor se hoče, škodljiva in pogubna za nas in za naše politično utrjevanje in napredovanje, stopili smo domačini Slovenci zopet na bojišče in zdaj uže dve leti za vrstjo zmagovali v tretjem razredu meščanskih volilcev, v onem razredu baš, kjer pravo ljudstvo voli. Tako smo dospeli uže do narodne manjšine osmih mestnih svetovalcev. Iz manjšin pak se v javnem življenju povsod rajajo in postajajo večine, ako se v borbi za pravično stvar ne omaga, temuč od leta do leta skuša več tal pridobiti, korak po korak. Tako kličemo tudi mi ljubljanske narodne meščane zopet letos na volišče, naj isto tako sijajno pokažejo, da se ne sramujejo svoje slovanske krvi, slovanskega rojstva in prepričanja, kakor lani in predlanskim, naj se drže lepega pravila, katerega se drže vsi drugi narodi v politiki in javnem življenju: svoji k svojim, brat z bratom, a ne s tujcem.

Naši nasprotniki imajo mogočno podporo, — nij baš treba, da bi jo imenovali, ker tako imenovanje bi nam le izrazilo naše tiskovne svo-

bode doneslo. Mi Slovenci, mi zastopniki domačega ljudstva, nemamo v vseh svojih borbah družih zaveznikov, nego svetost svoje ideje, vztrajnost in ono živo zaupanje v končno zmago naše reči, kakoršno zaupanje more le imeti domoljubje in rodoljubje. Zatorej niti en trenotek ne dvomimo, da bode iz naše dozdane manjšine postala v malo letih večina, in sicer stalna, nepodrljiva večina, baš zato, ker bode teško priborjena, močnim in trdo podpiranim protivnikom izvita iz rok. To zaupanje pak mora biti vodilo vsem rodoljubom v Ljubljani, vsi morajo te ideje mej volilci širiti in utrjevati, vsi precej zdaj delo začeti, zlasti pa prestrizavati vse mreže, katere uže nastavljajo in jih bodo nastavljali naši nemškutarji in turški prijatelji menj zavednim našim ljudem, da bi jih prevarili in za sebe in svoje odpadništvo pridobili. Čast slovenske narodne stranke zahteva, da v tem smislu delamo vsi, vsak v krogu svojega znanstva z vso odločnostjo.

Zmaga v tretjem razredu je gotova, — govore naši in kažejo rezultati lanske in predlanske volitve. Res je tako, — ali zmaga je gotova za nas samo potem, če delamo na vse kriplje, kakor smo delali lani, in če delamo še bolj. Protivniki ne bodo rok križem držali. Oni so si besedo dali, da bodo vse mogoče pomočke rabili, da letos ne zmagata naša dva kandidata. Tega ne smemo iz vida pustiti, da se nam ne zgodi, kakor svetopisemskemu zemljedelniku, kateremu je vrag nasejal ljulike v njivo, ko so njegovi ljudje spali. Nemškutarji in naši renegatje ali odpadniki bodo letos tem bolj divje agitirali zoper slovenske kandidate, ker so se zadnje leto prepričali, da je tisti lep čas za-nje uže

preteklo, ko so familijarno in lepo mej soboj gospodarili, tiho in brez kontrole votirali nemške adrese nemškemu politiku Antonu Auerspergu, in za podpore glasovali nemškimi pogorelcem v Manheimu, nemškej „nordpol-expedition“, ter na Dunaj denuncirali našo kranjsko deželo i. t. d. Požreti so imeli naši protivniki letos od manjšine marsikatero britko, kritično resnico, ki jim je v grlu obtičala. Tega nijso pozabili, to bomo brzo videli pri volilnej agitaciji, pri kateri bode nekim privandranim tujcem in nekim našim izrodilcem in odpadnikom vsako orožje dobro, če bodo mogli ali mislili moči z njim katerega naših oboriti, vsako sredstvo ljubo, če bodo mogli ti prijatelji Turkov in nemškutarije kacega domačina in zavednega Slovenca, volilca ali kandidata, oblatiti ali očrniti. Za to pozor!

V prvem razredu se da matematično dokazati, da bomo tudi kmalu zmagali. Število nemškutarjev se v tem razredu naših najvišjih davkoplačevalcev rédi, vedno se manjša in manjša od leta do leta, naše število pa raste, kljub vsem neugodnostim in stiskam, katerim smo mi Slovenci in domačinje zdaj še razpostavljeni. To raste naše moči naj volitev v prvem razredu tudi letos dokaže, če uže ne zmagamo. Mi moramo v tem razredu vsaj čem večjo je mogoče manjšino konstatirati. In v tem moramo mi tako delati, kakor da bi tudi zmagati mogli, kajti nemogoča nikakor nij zmaga tudi v tem prvem razredu ne, če vsi naši svojo domovinsko dolžnost store. Toliko za denes, a v naslednjih dneh nam bode valjda še prilika, o vseh rečeh še več govoriti.

Listek.

Prizigalec.

(Roman, v angleškem spisala Miss M. Cummins, poslovenil J.)

Trindvajseto poglavje.

(Dalje.)

Stari mož je vstal, vzela Jerici svoj plašč, in ogrnivši ga z njeno pomočjo jo je spremljal prav po tlačansko, tako, da mu blezo nij bilo dosta mari, ali je stal ali šel. Molče je šla Jerica doli po ulici ter je premišljevala čudoviti slučaj, da je zopet skoro vsak dan spremljala bolnega starega moža; nehoté je primerjala naravnega, dobrosrčnega strijca Truemana otožnemu, nezadovoljnemu Pavlu Cooperju; ta, kot smo uže povedali, nij bil nikdar odkritosrčnega značaja, ter je pri sedanjem oslabiljenji kazal svoje slabosti v pretirani meri. Kakor zelo neugodna je bila ta primera gospodu Cooperju, vendar to nij zmanj-

ševalo njene prijaznosti in skrbljivosti za sedanjega njenega varovanca, ki ga je odkritosrčno milovala. Kmalu sta prišla do nove cerkve, o kateri je bila Jerica govorila, — bila je kaj lepo poslopje, zidano na mestu stare cerkve, katero je gospod Cooper kot cerkvenik oskrboval. Nij bila še dozidana in nekoliko delavcev je ravno znotraj delo izvrševalo.

Neki mož s tružico polno malte je šel pred Jerico in njenim spremljevalcem gori po stopnicah, ki so držale k glavnemu vходу. Ko pa je stopivši v vhod slišal, da ga je nekdo po imenu pozdravil, položil je tružico na tla in, obrnivši se, je dobroznanemu glasu odgovoril rekoč:

„Dobro jutro, gospica Flintova! Upam, da se denes počutite prav dobro. Oh, gospodine Cooper! hočete mi nekoliko pomagati, kot vidim — to je lepo! Brez vas ne moremo prav končati, vam je ta kraj tako dobro znan. Gospodine, če me hočete spremljati, pokazal vam bodem, koliko smo naredili, odkar

vas nij bilo tukaj. Rad bi vedel, kaj vi mislite o našem delu.“

To rekši je odšel s starim cerkvenikom. Jerica je šla za njima, ter je vstavila za trenotek prvega in ga vprašala, ali bi ne bil tako dober ter bi peljal gospoda Cooperja domov, ko bode šel mimo gospe Sullivanove kosit.

„Prav rad, blaga gospica Flintova“, odvrnil je mož, „prav rad to storim. Navadno je brez ovir šel z menoj, kadar ste ga bili izročili mojemu varstvu.“

Ko jej je to obljubil, hitela je v šolo močno vesela, da se bode gospod Cooper to jutro dobro imel in da bode gospa Sullivanova brez skrbi zarad njega in popolnem lahko počivala.

Ta dobrovoljni pomočnik Jeričini, ki je starega moža kratkočasil, je bil pošten zidar, ki je pogostem delal pri gospodu Grahamu. Jerici je bil jako udan in hvaležen, ker je minolo zimo njegovej rodbini, ki je bila bolna

Siromašna Avstrija in bogata Francoska.

V svojej knjigi „Reflexionen über die österr. Handelspolitik“ od decembra pr. l. z geslom: „Zdaj glejte, vi avstrijski prijatelji svobodne kupčije, kako boste tisoče naših lačnih delavcev z vašimi svobodnimi načeli nasitili“ (iz mojega komornega govora l. 1866) sem z obzirom na materialno stanje potegnil paralelo mej tema dvema državama in sem mej drugim rekel: trgovski politični sistem Francoske je Francoze tako obogatil, naša avstrijska trgovska politika pa je nas Avstrijce spravila na beraško palico.

Francoski državniki, katerim se je zapalo voditeljstvo narodno-gospodarskih zadev, bili so večinom izvrstni narodni gospodarji, in nijso imeli samo najboljše volje deželi podeliti blagostanje in bogatstvo, nego tudi pravi razum za obrtnijo in njeno važnost za Francosko.

Tem bolj pa se mora obžalovati, da se v mnogih drugih državah kaže ravno nasprotna stvar. Da dobre volje nij, o tem bi se morda ne dalo prepirati; vsakako pa manjka razuma, kar je iz vsega razvidno. Napačna avstrijska trgovska politika je nam Avstrijcem ranila srce. Vse druge države se je videlo, samo svoje lastne pa ne. Kjer se uničuje lastno delo, kjer dela manjka, tam tudi nij zaslužka in dobička, in tam tudi nij niti trgovine niti konsumcije, niti blagostanja niti bogatstva, niti omike niti napredka. Tam, kjer dela nij, tam je le siromaščina, nezadovoljnost, obupnost in poželenje po kruhu.

Jaz sem uzrok avstrijske siromaščine in francoskega blagostanja v omenjeni knjigi pojasnil. Oba Napoleonida sta se posmehovala svobodni trgovini in sta jo proglaševala za brezpametnost; oba sta se ravnala po trgovski politiki natanko po Colbertovih načelih. Francoska vlada je pridno skrbela za interese domače obrtnije, za meščane, kmete in delavce in jim nij kratila nobenega produkcijskega oddelka; zato je dežela bogata in premožna. Kako pa bi bila sicer Francoska tako velikansko svoto za vojno odškodovanje tako urno mogla plačati, ko bi francoskega dela ne bila varovala previdna trgovska po-

litika itd., in sklep se glasi: „Razumna francoska trgovska politika je utemeljila francosko blagostanje, popolnem napačna avstrijska trgovska politika pa nas je pripravila do take siromaščine in ubožnosti.“

Tako je, pa nič drugače, to sem pisal v decembru, in da je tako, kakor sem govoril, dokazuje zopet poročilo od marca meseca, da se je **62 krat** prenapolnilo posojilo 89 milijonov frankov, katero je mesto Marseille razpisalo in „crédit foncier“ emitiral; popolni vspeh*) pa še nij znan. Ta subskripcija znaša uže 5518 milijonov frankov ali 5½ milijarde, t. j. za **518 milijonov več**, kakor je znašalo vse vojno odškodovanje, katero je Francoska Nemčiji morala plačati. In kakor „W. Tagblatt“ štev. 67 opazuje: Takov posojilni rezultat se doseže na Francoskem v dobi splošnega propadanja, siromaščine, splošnega ubožanja. Tukaj pri nas se miloščinje nabirajo in ljudske kuhinje**) utemeljujejo, na Francoskem pa je srednji stan v zadregi, kako bi svoje urno rastoče prihranitve najboljše naložil, in pri vsem tem so tudi na Francoskem nekateri trgovski oddelki, katere je svetovna kriza tudi zadela, posebno pa svilna kriza. A kako drugače se tam merodajni faktorji obnašajo proti njej! Tam se ne čaka, da bi kriza vse zgrabila, nego vse se trudi, da se zlo v kali zaduši.

62 kratno prepisanje najzadnjega francoskega posojila ne potrebuje nikakega pojasnenja.

Ko sta se pri nas v Avstriji 1873 „krah“ in kriza začela gibati, takrat nijso imeli poguma, — da bi bili bika zgrabili za roge. Imeli so ono politiko, kakor tič štrus, ki zatiska oči in skriva glavo, kadar mu nevarnost žuga.

Meseca julija 1873. l., t. j. takoj po začetku krize, občeval sem, kot odposlanec avstrijskega trgovsko-komornega zbora in kot predsednik kranjske trgovinske in obrtnijske zbornice, na Dunaji z merodajnimi faktorji.

*) Ko je bil ta članek uže stavljen, prišlo je poročilo, da se je omenjeno posojilo 75 krat prepisalo. Pis.

**) Da se me ne bode napačno umelo, povdarjam tukaj odločno, da ustanovljenje ljudskih kuhinj v tako slabih časih, kakor so zdaj pri nas, smatram za veliko potrebo in dobroto. Pis.

Reklo se je, da je domoljubna dolžnost vsakega, da veliko zlo, katero smo sami prouzročili, ne raztrobimo celemu svetu. Zdaj pa naša siromaščina nij več avstrijska državna tajnost, in je našim sosedom gotovo bolj znana, nego je nam ljubo. Od konca bi se bil z močno, železno roko valeči se posip lahko ustavljal, a potem je prišla ona strašna beseda — in ljubi Bog naj zavaruje, da ta beseda v nobenem obziru več ne zadene naše ljubljene avstrijske domovine, strašna beseda: **prepozno**. V. C. Supan.

Priprave za vojno.

Iz Ismaila se telegrafira listu, ki je Turkom prijazen: „V južnej Besarabiji je veliko ruske vojske zbrane. Zadnje dneve se je 5000 kozakov s štabom pomaknilo v Kubej tik rumunske meje, vojaki so popolnem za vojno preskrbljeni; kar se živeža in zdravja tiče, hvalijo se. Mej ruskimi oficirji se čuje govorica, da se vojni nij mogoče ogniti in da samo slabo vreme, sneg in blatne ceste zadržujejo Ruse vmarširati v Rumunijo in Turčijo.“

Drug list, tudi Slovanom neprijazen, „A. A. Ztg.“ piše: „Mi smo prepričani, da hoče Rusija v vseh ozirih akcijo začeti, a da hoče pri tem časa dobiti, da na jedne strani svoje velike moči zbere, na drugej strani pak da porto in njene pomočke slabi, da prvotni turški vojni ogenj pogasne, ali počaka katastrof. Tako velikanskih vojnih sil Rusija še nij v nobenej dozdanjej vojski na svojej meji postavila. Videti je, da bode glavni neprijatelj Osmanov z mečem zadnje besedo govoril.“

Te katastrofe pa, katere morda Rusi še tudi čakajo, utegnejo brzo priti. „N. W. T.“ namreč v sredo poroča iz Carigrada: „Zmešnjava novih postav sè starimi in samovoljnost sta naredili tako sodrgo mej turškimi vladalci in vladanimi, da nihče ne ve, pri čem je. Pomanjkanje denarjev je strahovito postalo, tako da se vsak trudi, za sebe kaj ugrabiti, predno se vsa Turčija podere. Ljudje uže od lakote mrjo tukaj, v provincijah je pa še hujše. Vsi si prizadevajo tukaj tolažiti razburjene softe, ker se boje revolucije. Povsod se govori, da je prihodnje odstavljenje sultana Hamida prav verjetna stvar.“

Mej tem se poleg Rusov pripravljajo, ka-

in v stiskah, storila marsikatero ljubav in dobrotu. Vsak dan mimo cerkve gredé, videla je pogostem Malnarja pri delu; prišlo jej je na misel, da ko bi mogla gospoda Cooperja zanimati za novo zidavo, morebiti bi se veselili vsak dan tja in nadzorovati delavce. Precej težko ga je pregovorila, da je obiskal novo-zidano poslopje, kateremu se je močno upiral ne le, ker je to bilo zoper njegove koristi, ampak, ker je bil ves zaverovan v stari hram božji. Ko pa je enkrat videl poslopje, zanimal se je močno zanj. Ker se je Malnar močno trudil, da bi ga kratkočasil, ter mu je celo misel izbudil, da pri zidani mnogo koristi, privadil se je polagoma biti večidel do polu dneva tam in nadzorovati delavce različnih obrtnij. Časih je Jerica iz šole grede prihajala po njega, časih pa, kot denes ga je Malnar spremljal domov.

Odkar je Jerica bila pri gospe Sullivanovej, spremenil se je očitno gospod Cooper. Ložje so z njim ravnali, bil je zadovoljnejši

in dosta manj občutljiv nego poprej. Ta ugodna sprememba in vesela družba Jeričina je nekoliko časa jako blagodejno vplivala na gospo Sullivanovo; a zadnje dni je bila zopet močno oslabela, ter parkrat celo omedlela; to je Jerici znova probudilo ves stari strah. Od hiše je bila šla z namenom, da bode precej po šoli poiskala doktorja Jeremijo, ter ga prosila, naj bi jo obiskal. Da bi pa zato imela dovolj časa, prosila je bila Malnarja, naj bi gledal na gospoda Cooperja.

O Jeričinem podučevanju nočemo ničesar omeniti. Gospod V. je videl, da je popolnem zmožna za učiteljstvo; kot vsi učitelji, prenašati je morala le težave in sitnosti, ki izvirajo iz lenobe, svojeglavnosti in neumnosti svojih učenk. — Ta dan pa se je iz raznih uzrokov mudila dalje, nego navadno in bilo je ravno dve, ko je pozvonila pri vratih gospoda Jeremija. Deklico, ki je odprla vrata, je Jerica uže večkrat videla pri svojem gospodarji ter jo je dobro poznala; rekla jej je,

da se doktor ravno h kosilu pripravlja, a nikakor ne dvomi, du bi je ne sprejel. Na to se je drznila Jerica vstopiti; doktor je stal pri peči s hrptom na njo naslonjen ter je jedel jabelko, kot je bila njegova navada pred kosilom. A komaj zagledavši jo, položil je jabelko na stran ter jej je šel z odprtimi rokami naproti.

„Jerica Flintova!“ vskliknil je, „reči maram, da me veseli, drago dete, da vas vidim. Rad bi vedel, zakaj vas še nij bilo k meni.“

Jerica mu je povedala, da biva pri sorodnikih, katerih eden je zelo star, drugi pa zelo bolan, in da potrebuje toliko časa za šolo, da še misliti ne more, da bi katerega obiskala.

„Slabo opravičenje!“ rekel je doktor; „slabo opravičenje! A sedaj vas imamo tu in ne bodemo vas tako naglo izpustili. In grede doli po stopnicah, klical je tako glasno, kot le mogoče: „Gospa Jeremijeva! gospa Jeremijeva! pridi prej ko mogoče h kosilu in po-

kor se iz Dubrovnika javlja, tudi Črnogorci na boj. Črez šest dni izteče premirje mej Turki in Črnogorci in ker se dozda diplomatom nij posrečilo vrlo Črno goro na led miru speljati, nij vere, da bi se moglo to zdaj v zadnjem hipu zgoditi. Temveč, uže se kaže, da smo prav sodili, ko smo mislili, da Črna gora sklepa mir le, ker ga skleniti neče, nego čaka na akcijo Rusije.

Vstaneke v Bosni.

Zadnje dni so bili zopet večkrat sukobi mej Turki pa vstaši, tako nedavno pri Vučjem Brdu, kjer se je okolo 300 vstašev bilo z dvakrat tolikim številom turških redifov.

Vstašem nij za državno neodvisnost. Oni hoté le tako življenje, ki je vsaj človeka vredno. Vsa zemljišča so svojstvo Mohamedanov, kristijan ne sme imeti zemlje, nego more vesel biti, ako ga muhamedanski posestnik hoče imeti na svojem posestvu kot najemnika. Vsa ta posestva pa so bila nekda last bosenskih kristijanov. Ko se je podrlo bosensko kraljestvo in se je v deželi zastavil prapor s polmesecem, vzeli so zmagovalci krčanskim posestnikom vsa posestva, razdelili jih mej svoje mohamedanske bege in age ter so kristijane kot berače odpodili. Ti so se morali umekniti, a do denes še niso piznavali, da posestvo po pravici Muhamedanom pripada. Še denes trdijo, da je zemlja, katero imajo Mohamedani, krščanska lastnina, še dan denes vedo povedati, kateri krščanski obitelji je pripadalo to ali ono zemljišče, še denes se smatrajo za prave posestnike, Turke pa za grabeže, in še denes terjajo nazaj, kar po pravici njim pripada.

Gotovo je vprašanje o posestvu v Bosni težko rešiti. Nemogoče je, Mohamedane prognati iz posestva, akoravno je uropano. A tudi kristijane se ne sme pustiti v sedanjej bedi in brezpravednosti, dati se jim bo moralo posestvo nazaj, z eno besedo, zadovoljiti se jih bo moralo, sicer ne bo nikdar miru.

Toda ta stvar je tako zamotana, da je turška vlada nij zmožna razvozlati, ko bi imela i najboljše voljo. Kdo se je bode torej lotil?

To vprašanje pa je uže po naravnem položji zdavnaj rešeno. Avstrija je mora rešiti, Avstrija mora dati bogatej, a zane-marjenej deželi mir, po katerem ta uže tako dolgo hrepeni.

Slovenci v Italiji.

Koliko zdihljajev je spuhnelo v zrak in koliko jih še bode od navdušenih rodoljubov za mili naš narod, ko se spominjajo beneških Slovencev, katere laški moloh počasi vniči in pogubi. Nad Cividatom kakih 5 kilometrov, tik obnožja Rebive, v glavni županiji sv. Petra nad Sočo in dalje proti izhodu do Matajarja, kder je ločena slovenska pokrajina v dve lepi dolini; dalje nad Foedom in Antemisom proti Pontebi prebiva štirideset tisoč naših bratov po rodu, krvi in jeziku. Lehko bi se jim reklo planinski Slovenci, v tako lepem, rodovitnem in ugodnem podnebji prebivajo naši bratje. Ali vse na to kaže, da so oni izgubljeni za nas, objela jih je lakomna ptuja mati Italija, ter jih pritiska se silo na svoja bodeča prsa. Ljudstvo ondotnih krajev je razdeljeno v 8 občin, ki imajo razdeljena posestva ter se ločijo od Lahov uže v tem, da niso najemniki, kakor je to po vsej laški deželi navada, da imajo grofi vso deželo v lasti, kmet pa je najemnik. Slovenci na Beneškem so svobodni gospodarji svojih zemljišč. Ko me je osoda mej nje zanesla, imel sem priliko ž njimi v raznih stvarih občevati, našel sem mnogo renegatov, večidel mladeniče, kateri so v Vidmu ali v Cividatu v šolo hodili, bil jim je vcepljen laški duh v srca, doma so imeli le skromne šole; avstrijska vlada nij skrbela zanje, ker so bili Slovenci, nij jim dala šol, le kak duhovnik je prostovoljno podučeval otroke.

Ko pa je Beneško leta 1866 pod Italijo prišlo, obrnola je laška vlada svojo pozornost precej na planine, kjer prebivajo v dobrih pozicijah Slovenci. Nastavila je šole z laškimi učitelji, kateri gladijo pot Italiji. Stari možje so bili vedno protivni polasčevanju svojih otrok, ali vladi se nij lahko ustavljati. Naši beneški neizobraženi bratje, katere je avstrijska vlada vse zanemarila, denes so igrača frivolni laški vladi, katera pa pri vsem tem ne more mahoma svojega poitalijančenja izvršiti. Slovenija plače, ko vidi izgubo svojih krepkih sinov na planinah, ki so enako Črnogorcem stražili domovino. Še niso izgubljeni, pomaga se jim lahko, ako se jim pošiljajo slovenske knjige; pisatelj teh vrstic je pred nekimi leti nad 100 nabranih knjig poslal mej nje, katere je ondotni župnik razdelil, ali zdaj ga krije črna zemlja, bil je velik pionir Slovenje mej beneškimi Slovenci.

Kolika krivica se tam našemu narodu godi od strani Italije, in vendar ne upijemo o tlačnji našega naroda na Beneškem, kakor so navajeni naši lahoni v Trstu! Ako je Italija res liberalna in pravična, naj pokaže pri naših bratih, da ljubi in želi vsakemu narodu svobodo, da niso prazne fraze v pesmih Garibaldinov, ki pravi, da sinovi Italije se morajo in se bodo vedno potezali za svobodo vsakega naroda. Konstatirati moramo, da so se do sedaj, kar se Slovencev tiče, to je sosednjih slovanskih narodov, proti nam vedno zaničljivo obračali. Slovanov to ne straši, niti jim srčnosti ne podira, ali zapomnijo naj si Italijani, kaj so bili in kaj so sedaj, kaj pa lahko postanejo, to pa se jim še sanjati ne more. Rimljani, ki so podvrgli ves svet, padli so, nij duha nij sluha nij več njihove mogočnosti; naj se spominjajo na znameniti članek „Grossgeprügelt,“ kateri je nemški učenjak spisal ter jim vso zgodovino naslikal, v kakej časti so bila njih don kišotova junaška dela.

Sedem sto let so se borili za svobodo, ali priborili si niso ničesa; ako ne bi jim bili Francozi priborili zemelj i svobode, še denes bi Viktor Emanuel sedel v Sardinskej prestolici Turinu, a ne v Rimu.

Italijani, ako hočete, da bode vaša zgodovina častna, delajte kakor poštenjaki, a ne kakor zatiralci. Iz „Edinosti.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 15. marca.

V *državnem zboru* je poslanec Kronawetter rekel pri posvetovanji tiskovne novele: „Zdaj gospodujoča vlada vojsko vodi proti strankam, ki jej niso po godu, in proti njih časnikom.“ Poslanec Scharschmied je dejal: „Naprava delegiranj porotnikov je jedna najgrših rečij.“

Na interpelacijo *srbskega* poslanca na ogerskem zboru dr. Polita o orijentalnih zadevah in o magjarskih demonstracijah je odgovoril minister Tisza v obširnem govoru, da omenjene magjarske demonstracije ne morejo (?) kompromitirati vnanje politike avstro-ogerske monarhije in da niso take, da bi čute slovanskega prebivalstva mogle žaliti (!!). Tisza je dalje dejal, da se njegova vlada z Andrassyjevo popolnem sklada, katere namen v vnanjej politiki je pa še vedno, mir ohraniti in osodo turških kristijanov zboljšati, ter interese monarhije zmirom in proti

kri najboljšo čepico, družbo imamo. — Uboga duša!“ pristavil je bolj tiho, obrnivši se k Jerici in se dobrovoljno smehljaše, „Jerica, vidite, naglo ne more priti, ker je predebela.“

Jerica se je branila ostati pri kosilu ter je rekla, da mora domov. Potem mu je vse povedala o boleznii gospe Sullivanove in zakaj da je prišla.

„Eno uro prej ali pozneje nič ne de v takem slučaji,“ rekel je doktor. „Vi morate ostati in z nami kositi; potem grem z vami, kamor hočete, in vas vzamem na voz.“

Jerica se je obotavljala. Nebo se je poblečilo in padale so uže posamezne snežinke. Imela bi bila neprijetno pot. Tudi je bilo bolje iti z doktorjem, ker so bile v ulici, v katerej je stanovala, po večem nove hiše še brez števil, in težavno bi mu bilo najti pravo hišo. Ko je Jerica to premišljevala, vstopila je gospa Jeremijeva. Bila je zares debela, izvenredno debela in vsa ihteča in rudeča, ker je nenavadno hitela ter se nadejala tujcev. Poljubila je Jerico kaj prijazno, in ko se je

ozrla in nikogar ne zagledala, pogledala je očitaje doktorja ter vskliknila:

„A, doktor Jeremija, kaj te nij sram? Nikdar ti več ne verujem; saj si klical, kot bi bil največji tujec tukaj.“

„No, gospa, brez zamere, kdo je bolj tuj v tej hiši kot Jerica Flint?“

„Res da,“ odvrnila je gospa Jeremijeva. Se ve da je Jerica tujka tukaj in dobro jo moram ozmerjati. A, doktor, ti dobro veš, da bi zarad Jerice ne bila pokrila liline in rudeče čepice. Jerica me ima ravno tako rada s staro rumeno, če prav mi je rekla, ko sem jo kupila, da sem si izbrala najgršo čepico v Bostonu! Jerica, ali se še spominjate?“

Jerica se je srčno smijala, spomnivši se veselega dogodka v prodajalnici čeparice, pri katerej je z gospo Jeremijevo kupovala.

„A Jerica, pojdite,“ nadaljevala je stara gospa, „kosilo čaka. Odložite plašč in klobuk in pojdite v obednico. Doktor vam ima mnogo povedati ter je strašno želel po vam.“

Jedli so nekoliko minut, pa niso razen

navadnih besedij pri kosilu prav nič govorili. Kar se je doktor, odloživši nož in vilice, jel smijati ter se je smijal, dokler se mu niso oči zasolzile. Jerica ga je pazno pogledala, gospa pa je rekla:

„Glejte, Jerica, tako se po dvakrat ali trikrat na dan uže celi teden začenja smejati. S prva sem tako strmela, kot vi strmite in reči moram, da še sedaj dobro ne razumem, kaj se je zgodilo mej njim in gospodom Grahamom, da se tako smeja.“

„No, žena,“ rekel je doktor, nehaje se smijati, „ne izblebetaj mojih povestij, ker jih čem sam povedati. Mislim,“ nadaljeval je, obrnen k Jerici, „da niste živeli pet let pri gospodu Grahamu, da ne bi vedeli, kako nerazumljiv, dozdeven, svojeglaven star čuk je ta gospod.“

„Doktor!“ rekla je gospa s karajočim glasom ter je migala z glavo.

(Dalje prih.)

vsacemu (tu uže misli Magjar Rusa) brani. Toliko telegram pové.

Vnanje države.

Iz Carigrada javlja „Pol. Corr.“, da je več zastopnikov Turčije na vnanjih dvorih svetovalo svojej vladi, da naj se sama Rusija približa in dogovori z njo. — Črnogorska mirovna poslanca se povrneta domov, če porta ne dovoli terjatev črnogorskih glede odstopa Nikšića, desnega brega Morače in primorske luke Spice. Telegram iz Carigrada pristavlja, da je neverjetno, da bi se Turki s Črnogorci dogovorili.

Da se kakove katastrofe ali revolucije prav gotovo pripravljajo, temu je dokaz tudi najnovejši telegram, po katerem je policijski minister Omer Fejzi odstavljen bil in velitelj v Silistriji Ahmed Hamdy je poklican na njegovo mesto.

Rumunski knez objavlja v uradnem svojem listu ukaz, narediti dva nova artilerijska regimenta. Čemu? Morda, ali pa gotovo, da Rumunija ne bode tako neutralna, kadar se vojska začne, kakor se je to sploh po Evropi dozdej pravilo.

Urednik francoskega lista „Temps“ se je razgovarjal z generalom **Ignjatijevom**, ki je mej drugim tako-le govoril: Da je njegov nalog dobiti formalno potrjenje konferenčnih sklepov. Rusiji je do bistva, zaradi oblike pa ji je vse eno, da-li je od šestere velevlasti podpisan protokol, ali pa samo od Turčije sestavljen, od velevlasti pa sopolpisan diplomatični instrument. Protokol bode javljal trdno voljo velevlastij, da izvedo sklepe, ki jih je konferenca sklenila. Kar je konferenca le kot željo izrekla, bi na ta način postalo pozitivno zahtevanje. Za izvedenje reform bi Rusija Turčiji dala obrok, ki bi ne trajal nad dva meseca. Ko bi ta obrok potekel, bi vladam sicer ne bilo treba kolektivno postopati, pač pa bi bile vsled protokola zavezane, da dopuste oboroženo posredovanje ene ali več protokolnih sil. Ignjatiev se nadeja, da bode Angleška sprijaznila se z mislijo kolektivnega potrjenja konferenčnih del. Naša želja je, pravi Ignjatiev, da se mir ohrani, in skušal bom vedno na to delati. Samo požurijo naj se, da se odloči kmalu, mi imamo armado na nogah, in ta ne sme biti brez dela; ona se mora porabiti, ali pa razpustiti.

Angleški raz-minister Gladstone je izdal brošuro o orijentalnem vprašanji, v kateri naglašja, da se Turčija nasproti onim, ki so bili klanju in mesarenju v Bulgariji početniki, tako obnaša, da jih skoro opominja, naj ponavljajo svoja grozodejstva. Krivnja turške vlade je jasna, zato se mora njena administracija prikrajšati. Porti leto in dan časa dati, reklo bi se le bedo in nadlogo kristijanom podaljšati za eno leto.

Iz **Rima** se javlja, da je papež v konzistoriji 13. t. m. govoril in tožil, da mu je Italija vzela Rim in posvetno oblast. Papež protestuje zoper govorjenje, da je on svoboden v vršenji svojega poklica. H koncu je dejal, da mu sprave z italijansko vlado nij mogoče narediti.

Iz **Berlina** se javlja, da je poglavar nemške marine zarad razpora z Bismarkom dal ostavko.

Dopisi.

Iz Motnika 12. marca. [Izv. dop.] Graška „Tagespošt-a“ se je Motničanov zavoljo šole poprijela, in tukajšnje prebivalce imenuje, bog jej greh odpusti „Hinterwälderje“. Kara g. župnika, da je napravil pred par leti v tukajšnji dve cerkvi šest novih zvonov, ki so stali 6000 gld. uzevši v račun stare, da za šolo, toliko potrebno, pa nij denarja. Res, da ga nij. Ne ve pa gospod dopisnik, da to je bila radovoljna naprava, kdor je hotel kaj dati, ta je dal, kdor pa ne, pa ne, nikdo se nij silil, če ima prav premoženje. Pa to je lepa slovenska navada

lepe ubrane zvonove v domačih cerkvah imeti. Je za nas mikavno, kadar v sobotah in k praznikom večernico zazvonijo, to so naši godci, ki zagodejo utrudnemu kmetu delapust naznanijo, ko se je cel teden v potu svojega obraza za svoj in gospodski kruh potil. Da pa Motničani nijso tako nevedni in zabiti ljudje, mi dovolite, naj g. dopisniku povem o tukajšnjem izobraževališču. Motničani imamo uže od leta 1830 privatno šolo, ki jo je ustanovil iz Štajerskega pregnani učitelj Kešpret, on je učil: „muss deutsch sprechen“. Vsi smo se morali po nemško veriziti v šoli, če ne, pa je leskovka pela. Od tod smo imeli enega duhovnika, in več možakov še imamo tukaj, ki za silo nemško umejo.

Poznejši učitelji so le po slovensko otroke čitati, pisati in računati učili, kakor so starši želeli. — Če se je pa učenec dobro učil in rad, je dobil tudi nemško slovnico in se je po slovensko nemščine učil. Ravno tako še ravna sedanji učitelj g. France Sajovic; on zdrzuje svojo privatno šolo, izvrstno uže blizu 20 let, šolo obiskuje okolo 40 otrok. On tudi v Kamniku pri davkariji dobi nekaj podpore (okolo 20 gld.) vsako leto. Da znajo ljudje precej dobro čitati, to se lahko vsak prepriča v cerkvi, ko skora vsak moli na knjigo, posebno ženske. Dečke pa tudi bolj v šolo pošiljajo zaradi vojaščine, da ko bodo v službo stopili, bodo znali pisati in čitati. Vsako leto vidiš regrute, da so v mladosti šolo obiskovali. Ne rečem pa, da bi vsi znali čitati in pisati. Nekateri so tako malomarni, da v par letih vse pri delu pozabijo, kar so se v šoli naučili. Ravno taka je tudi po družih krajih, ko imajo postavno urejene šole. Pa tudi v družbo sv. Mohorja je precej vpisanih, in sicer vsak petdeseti, marljivo tudi slovenske časopise beró, ki gredó z rok v roke: „Slov. Narod“, „Novice“, „Slovenec“, „Danica“, „Zvon“ in „Besednik“. „Vsaka reč pa ima svojo dobro in slabo stran“ pravi naš pregovor, tako pa tudi v Motniku. Če nemamo dobro postavno urejene šole, zatorej nemamo vnetih nemčurjev, in nemškutarji so, bogu se usmili, nekaj na izgubi. — To sem pa napisal za to, da bodo čitatelji zvedeli, da nijsmo v Motniku nobeni „Hinterwälderji“, kakor nas g. baron v „Tagespošti“ obira. Da motniška soseska lahko šolo postavi, če bi jo bivalci sè svojimi rokami delali, to je istina. Težje, ali celo nemogoče bi bilo pa učitelja zdržati, ko bi pa gotovo terjal 400 do 500 gld. letne plače, ko komaj ves davek v vsej duhovniji toliko znese. Kaj pravite, kje bi se plača vzela?

Komisija je bila uže večkrat tukaj, da bi se šola napravila v tukajšnjemu našem starem trgu. Za to poklicani možje iz občine so odgovorili, da šolo bi iz srca radi, samo da bi vlada ali dežela neka bremena plače učitelja na se vzela. Ali komisijski gospodje so obetali, pa menda menijo, da obetati in pa dati je preveč, kakor pravi naš prigovor. Zidanje motniške šole je zaspalo.

Domače stvari.

— (V deželni zdravilni svet) sta od deželnega odbora imenovana za prihodnjo triletno dobo gg. dr. Valenta in dr. Bleiweis.

— (Valvazorja) je pri Blazniku izšel in se razdaje šesti zvežčič, ali tretji prve knjige.

— (Zopet uboj na Gorenjskem.)

Poroča se nam, da so kmetski fantje v Podrečji blizu Kranja ubili mladega posestnika pred njegovo hižo s koli zadnjo nedeljo. Štirje so uže zaprti.

— (Zmrznil) 17 letni mizar Franc Verbanja delal je s svojim očmom na Kozleku. Ta pošlje pa v soboto popoldne z nekaj denarjem do matere v Borovnico; a nij daleč prišel, kajti mej padežkimi žagami in Padežem se je na stezi zgrudil in zmrznil. Včeraj še le bil je najden, z obrazom proti tlem obrnjeno glavo, na jednej roki ležeč in v drugi 2 svedra držeč. Sneg bl je le 55 centimetrov visok, kjer so bili zameti, pak viši; ti in hudi mrzaz so ga ugonobili. Denes prinesli ga so v Borovnico.

— (Oproščen.) Tržaška porotna sodnija je 13. t. m. onega Dominika Canjarja, ki je Goričana Sinigoja kot maščevalec svojega brata zaklal na cesti, za nedolžnega spoznala, ker je veliko razlogov govorilo za to, da Canjar nij bil pri pravej pameti, ko je zaklal morilca svojega brata, kajti slepila ga je želja maščevanja.

Razne vesti.

* (Roparji) so te dni pri Mezehedješu na Ogerkem pri belem dnevu zaklali 15 let starega svinjskega pastirja ter potem odgnali njegovo čredo, to je, 15 prešičev.

* (Zima.) Iz Neapolja na Laškem se piše, da je tam zadnje dni vse viharno. Tudi sneg je šel; akoravno še dve uri nij ležal, se je vendar ljudem kaj nenavadnega zdel, kajti vidijo ga komaj vsakih trideset let enkrat. Voda je zmrznila in koščeke ledu so potem kot nekaj posebnega kazali okoli.

Dunajska borza 15. marca.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	63 gld.	25 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	68	—
Zlata renta	74	95
1860 drž. posojilo	109	25
Akcije narodne banke	823	—
Kreditne akcije	150	10
London	123	40
Napol.	9	85
C. k. cekini	5	82
Srebro	112	10
Državne marke	60	60

Umeteljni

zobje in zobovja

z zračnim tiskom ali brez njega, lepi, naravni, namenu odgovorni, se po najnovejši metodi delajo in ne da bi se korenine izruvale, postavljajo.

Vse operacije: plombiranje z zlatom ali drugimi sposobnimi polnili, piljenje, čiščenje in drenje zob, se, kakor se je izkusilo, brez hudih bolečin izvršuje pri

(370—17)

Paichelu,

zdravniku za zobe, pri Hradskega mostu, v Malyevj hiši I. nadstropje.

Anatherinova ustna voda in zobni prašek

izdeljuje **Gabriel Piccoli**, lekar na dunajske cesti v Ljubljani. Tudi najboljši in najcenejši pripomoček za čiščenje ust.

1 škatljica zobnega praška 40 kr.
1 steklenica ustne vode 60 kr.
(53—39)

Sirovi loj

kupujeta vsaki čas po najvišji ceni

Karl Pamperl-ova sina,

Topilnica za loj, svečarja in mlarnica, zaloga vžigalnih, svetilnih in maščobnih tvarin

v CELOVCI na Koroškem.

(14—2)